

Zafer Kurtaslan

Necmettin Erbakan University, zkurtaslan@yahoo.com, Konya-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.4.D0217
ORCID ID	0000-0003-1270-8690
CORRESPONDING AUTHOR	Zafer Kurtaslan

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ İLE "NOTA" KAVRAMI KONUSUNDAKİ BİLİŞSEL YAPILARININ BELİRLENMESİ

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin "nota" kavramı ile ilgili bilişsel yapılarını tespit etmektir. Çalışmada bu amaçla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi kullanılan çalışmada veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Çalışmaya 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde İzmir İsa Bey İlköğretim Okulu ile 8 Eylül İlköğretim okulunda 4. sınıfta eğitim gören 100 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerden "nota" ile ilgili 1 dakika içerisinde akıllarına gelen ilk beş cevap kelimeyi yazmaları ve ardından bu kelimelerle ilgili bir cümle kurmaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine göre değerlendirilerek kategorilere ayrılmış ve bu değerler frekans tabloları aracılığı ile sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre, ilkokul öğrencilerinin "nota" ile ilgili kavramsal yapılarında kelime ilişkilendirme testinden 10 kategori belirlenerek frekans değerleri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Nota, İlkokul, Kelime İlişkilendirme Testi, İzmir

IDENTIFYING PRIMARY SCHOOL STUDENTS' COGNITIVE STRUCTURE ORIENTED TO NOTE CONCEPT WITH WORD ASSOCIATION TEST

ABSTRACT

The aim of this study is to identify primary school students' cognitive structure oriented to "musical note" concept. To that end, a qualitative research method was used in the study. In the study in which Word Association Test was used as data collection tool, data was processed with content analysis method. 100 students of 4th grade from İzmir İsa Bey Primary School and 8 Eylül Primary School in spring term of 2017-2018 school year participated in the study. Students were asked to write the first five words they think of about "musical note" in one minute and then to form a sentence about these words. Obtained data was categorized by evaluating them according to content analysis and these values were presented via frequency tables. According to analysis results, in primary school students' conceptual structure about musical note 10 categories were identified through free word association test and frequency values were given.

Keywords: Music Education, Musical Note, Word Association Test, Cognitive Structure, İzmir

How to Cite:

Kurtaslan, Z., (2018). İlkokul Öğrencilerinin Kelime İlişkilendirme Testi İle "Nota" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapılarının Belirlenmesi, **Fine Arts (NWSAFA)**, 13(4):77-90, DOI: 10.12739/NWSA.2018.13.4.D0217.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Nota, bir müzik sesinin duyuluşunun ve süresinin porte üzerine yazılı sembolü olarak tanımlanabilir. Müziğin en temel ögesi olan ritm ve sesin somut ifadesi olup, soyut bir kavram olan müziğin somutlaştırılmasını sağlar. Profesyonel, genel ve amatör müzik eğitiminin amaçlarına ve hedeflenen kitlenin yaş gurubuna göre öğretiminde farklı yöntemlerin olduğu nota eğitiminin zamanı geldiğinde mutlaka öğretilmesi gerekmektedir. Çünkü müziği okumak ve yazmak için yüz yıllardır kullanılan tek araç notadır. Nota öğretimi üzerinde titizlikle durulması gereken bir konudur. Özellikle genel müzik eğitimi ve amatör müzik eğitimi okul öncesi ve ilkököl dönemindeki çocuklara nota öğretimi Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 yılında yapılandırma yaklaşımına göre hazırladığı ilkököl müzik dersi programında da belirttiği gibi amaç değil araçtır (MEB, 2006, Akt:Gençel ve Okay, 2009). Müzik eğitiminin bireyin dengeli bir bütün olarak yetişmesinde etkili bir eğitim aracı olduğu birçok bilimsel çalışmada vurgulanmıştır (Nacakçı, 2006; Şendurur ve Barış, 2002; Uçan, 1994; Kurtaslan ve Koca 2013). Bu sebeple özellikle erken çocukluk dönemindeki çocukları müziğin karışık teorik bilgileriyle sıkılmamak için müziği sevdirecek eğitsel uygulamalarla birlikte nota eğitimini eğlenceli bir şekilde vermek gerekir. Nota öğretimi çocukların bilişsel düzeylerine uygun öğretim yöntemleri ile ele alınmadığında, müzik eğitiminin hangi boyutunda olursa olsun başarı elde etmek mümkün olmayacaktır. Milli Eğitim bakanlığının 2018 yılında yayınladığı müzik programında nota öğretimine hazırlığın 3. Sınıfta olduğu görülmektedir. Bu öğretim programına göre 3. sınıfta notalar renklerle eşleştirilerek nota öğretimine giriş yapılmaktadır. Öğretim programında müzik teorisi öğretimine yönelik bilgiler "müziksel algı ve bilgilenme" başlığı altında oluşturulmuştur. 3. Sınıfta "müziksel algı ve bilgilenme" öğrenme alanında yer alan kazanımında nota öğretimine yönelik kazanım ve uygulama yönergesi aşağıdaki gibidir:

Notalar ile renkleri eşleştirir:

Bilişim destekli müzik teknolojilerinin yardımıyla notaların ses yükseklikleri renklerle ilişkilendirilerek verilmelidir.

- Notaların isimleri ve dizekteki yerleri verilmemeli, sadece sesler arasındaki incelik ve kalınlık farkları ele alınmalıdır.
- Etkinliğin seslendirme kısmında seçilecek sesler öğrencilerin ses sınırları içinde (örneğin "fa, sol, la") olmalıdır.
- Bilişim teknolojileri kullanma imkânı yeterli olmadığı durumlarda etkinlikler renkli kâğıt, karton, kalem vb. araç gereçlerle de yapılabilir (MEB, 2018:20).

Bu öğretim programına göre temel müzik bilgilerinin öğretimi 4. Sınıftan itibaren başlamaktadır.

4. Sınıfta nota ve nota ile ilişkili temel müzik bilgilerinin öğretilmesine yönelik müziksel algı ve bilgilenme kazanımları ve uygulama yönergesi aşağıdaki gibidir:

Temel müzik yazı ve öğelerini tanır:

- Bu sınıf düzeyinde dizek, sol anahtarı, zaman belirteci (ölçü sayısı), ölçü çizgisi ve notalar (fa, sol, la) verilmelidir.
- Bu sınıf düzeyinde 2/4'lük basit ölçü, dörtlük-sekizlik nota ve dörtlük-sekizlik sus değerleri verilmelidir.

Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir:

Şarkının sözlerine karşılık gelen sesler, incelik ve kalınlığına göre grafiğe dönüştürülmelidir.

Öğrendiği seslerin temel özelliklerini ayırt eder:

- Öğrendiği seslerin (fa, sol, la), önce kısalık ve uzunluk, daha sonra ise incelik ve kalınlık özellikleri üzerinde durulmalıdır.

- Konu anlatımları oyunlaştırılarak verilmelidir.
- Öğrenciler, öğrendikleri ses sürelerini içeren sınıf düzeylerine uygun basit yapıda ezgilerin vuruşlarını belirler ve belirledikleri süreleri dizekte ikinci çizgi (sol çizgisi) ya da tek çizgi üzerinde gösterirler. Öğrencilerden, bu süreleri bedensel hareketlerle içselleştirmelerinin ardından, vücut hareketleri ve çeşitli ritim çalgıları ile de seslendirmeleri beklenir.
- Öğrencilere, öğrendiği sesler arasındaki incelik ve kalınlığı fark ettirmek için ilgili sesleri içeren bir şarkı üzerinde çalışma yaptırılır. Örneğin öğrencilere hangi sesin diğerinden daha ince veya daha kalın olduğu buldurulur. Duydukları sesin incelik ve kalınlık özelliğine göre hareket oluşturmaları istenir. Daha sonra ise bu çalışma, şaşırtmalar yaptırılarak oyunlaştırılır.

Temel müzik yazı ve öğelerini (yükseklik, süre, hız, gürlük) bilişim destekli müzik teknolojilerini kullanarak ayırt eder:

- Kullanılacak uygulama (müzik yazılımı) sınıf düzeyine uygun seçilmelidir.
- Notaların isimleri ve dizekteki yerleri önce her seferinde renklerle eşleştirilerek verilmelidir. Öğrenciler renklerle eşleştirmelerde belli bir başarı elde ettikten sonra kademeli olarak bazen notalar renksiz olarak da dizek üzerindeki yerlerine eşleştirilmek üzere verilmelidir. Her çalışmanın sonunda ise notalar tamamen renksiz olarak dizek üzerinde verilerek eşleştirme çalışmaları yapılır ve notaların dizekteki yerleri hakkında öğrencilerde farkındalık sağlanır (MEB, 2018:22-23).

Öğretim programında ilkökul 4. sınıfta nota öğretiminin hangi düzeyde ve hangi hedef-davranışlara göre yapılması gerektiği ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Öğretim programında, nota öğretimine yönelik kazanımlara göre, ilkökul 4. sınıfta öğrencilerde nota kavramı ve nota ile ilişkili temel müzik bilgilerine yönelik bilişsel yapı oluşturacak hedef-davranışlar beklenilmektedir. Notanın müziğin alfabesi olması sebebiyle öğrencilerin nota kavramına yönelik bilişsel yapılarının ortaya çıkarılması önemlidir. Bu sebeple araştırmada ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin nota kavramına yönelik bilişsel yapılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma müzik eğitiminde kelime ilişkilendirme testi kullanılarak ilkökul öğrencilerinin "Nota" kavramı üzerine bilişsel yapılarının incelenmesi ve bu kapsamda yapılan ilk araştırma olması bakımından önem taşımaktadır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Yapılan çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme, doküman analizi gibi yöntemlerin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:4). Nitel araştırmalar özellikle sosyal olaylar ve psikolojik durumlarla ilgili olarak nicel araştırmalara göre derinlemesine bilgi verir. Nitel araştırmalar geleneksel araştırma metotlarıyla ifade edilmesi güç olan sorulara cevap aramada kullanılabilir (Büyüköztürk, vd., 2011:254).

3.1. Çalışma Grubu (Study Group)

Araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde İzmir İsa Bey İlköğretim Okulu ile 8 Eylül İlköğretim okulunun 4. sınıflarında okuyan 100 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Aracı (Data Collection Tools)

Bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin "Nota" kavramına yönelik var olan bilgilerini ve kavram yanılgılarını ortaya koymak için Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) kullanılmıştır. Tuna (2018:50)'ya göre, öğrencinin bilişsel yapısını ve bu yapıdaki kavramlar arasındaki bağları, yani bilgi ağını gözler önüne serebilen, uzun dönemli hafızadaki kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli olup olmadığını veya anlamlı olup olmadığını tespit edebilmemize yarayan tekniklerden birisi olarak "Kelime İlişkilendirme Testi" önem kazanmıştır (Bahar, Alex, Johnstone ve Sutcliffe, 1999). Kurt (2013:245)'a göre, bu teknik, zihine gelen fikirleri sınırlamadan bağımsız olarak uyarıcı kelimeyle ilişkili cevaplama varsayımına dayanır (Bahar ve diğerleri, 1999b; Sato ve James, 1999). Tuna (2018:50)'ya göre, Kelime ilişkilendirme testi sayesinde öğrencilerin bir konu ile ilgili mevcut anahtar kavramları, kavramların, kişilerde oluşturduğu çağrışımları ve mevcut kavram yanılgıları tespit edilebilir. Kelime ilişkilendirme testi sadece kavramların değil, bütün disiplinlerin, durumların ve hatta kişilerin bile nasıl anlaştığını ölçmek için kullanılabilir (Atasoy, 2002).

Araştırmada uygulama yapılacak sınıfların öğretmenlerine çalışma hakkında bilgi verilmiş ve sınıf öğretmenleriyle uygulama günü ve saati belirlenmiştir. Uygulama öncesinde KİT ile ilgili öğretmenlere ve öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Belirlenen günde ve saatte KİT, 5. Sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. KİT'i oluşturmak amacıyla kavram kelime olan «Nota» bir sayfaya gelecek şekilde 10 kez alt alta yazılmıştır. Bahar ve Özatlı (2003), anahtar kavramın alt alta yazılmasının sebebinin zincirleme cevap riskini önleme amacı olarak açıklamışlardır. İlk aşamada; öğrencilere KİT'e yönelik açıklamalar yapıldıktan sonra "nota" kavramının yaptığı çağrışımla ilgili kelime yazmaları için 1 dakika süre verilmiştir. İkinci aşamada; öğrenciler verilen 1 dakikalık sürede anahtar kavramla ilgili cümle yazmaları ifade edilmiştir. Anahtar kavramla ilişkilendirilen cevap cümle sadece hatırlama düzeyinde anahtar kavramla anlamlı ilişkisi olmayan çağrışım ürünü de olabilmektedir. Ayrıca ilgili cümle tek bir cevap kelimeye göre daha kompleks ve üst düzey yapıda olacağından cümlenin bilimsel olup olmaması farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermediği gibi durumlar değerlendirme sürecini etkilemektedir (Kurt ve Ekici 2013).

Örnek sayfa düzeni: "Nota" kavramının size çağrıştırdığı kelimeleri yazınız? (Süre:1 dk.)

Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:
Nota:

Yukarıda yazdığınız kelimelerle ilgili bir cümle kurunuz? (Süre: 1dk)

3.3. Veri Analizi (Data Analysis)

Veri analizi içerik analiz yaklaşımı ile yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013:259) göre içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Verilerin analizinde anahtar kavrama yönelik cevap kelimeler detaylı olarak incelenmiştir. İlişkisiz olarak görülen cevap kelimeler ile 1 kez tekrar edilen cevap kelimeler değerlendirmeye alınmamıştır. Anahtar kavram için hangi kelimelerin kaçar defa tekrarlandığını göstermesi amacıyla frekans değerleri hesaplanmıştır.

3.4. Geçerlik (Validity)

Genel anlamda "geçerlik" araştırma sonuçlarının doğruluğunu konu edinir. Yıldırım ve Şimşek (2013:290)'e göre, nitel araştırmalarda geçerlik araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir (Kirk ve Miller, 1986). (Keser, 2017:35)'e göre; Araştırmacılar yaptıkları çalışmanın geçerliliğini sağlayabilmek için verileri analiz ederken ve yorumlarken tarafsızlığını korumalıdır. Yüksek bir geçerlilik için elde edilen verilerin iyi bir şekilde rapor edilmesi ve sonuca nasıl ulaşıldığının açık, net bir şekilde ifade edilmesi gerekir (Yıldırım, 2010; Benibil ve Erdoğan, 2016). Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla veriler kodlanmış ve kategoriler belirlenmiştir. KİT'ten elde edilen verilerin kodlanması ve kategorilerin belirlenmesinde, cevap kelimeler, cevap kelime sayısı ve ilişkili cümleler analiz edilerek belirlenmiştir. Tablolar halinde sunulan kategorilerde cevap kelimelerin frekansları hesaplanmıştır.

3.5. Güvenirlilik (Reliability)

(Keser, 2017:35)'e göre, Güvenirliliği arttırmanın çeşitli yolları vardır. Cevaplama yapılırken fiziksel ortamın uygun olması, cevaplama süresinin uygunluğu, cevaplama esnasında kişinin dikkatinin dağılmaması, soru sayısının arttırılması, puanlama esnasında objektiflik bu yollardan bazılarıdır (Baki, 2008). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla; araştırmacı tarafından belirlenen kodlamaların kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek için veriler iki alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarının ayrı ayrı yapmış oldukları kodlamalar ve kategoriler ile ilgili görüşleri karşılaştırılmıştır. Kurt ve Ekici (2013:815)'a göre; Araştırmacıların birbirinden bağımsız olarak kullandıkları kodların tutarlılığı "Görüş birliği" ya da "Görüş ayrılığı" şeklinde işaretlemeler yapılarak belirlenmiştir. Araştırmacıların, öğrencilerin ifadeleri için aynı kodu kullandıkları durumlar görüş birliği, farklı kodu kullandıkları durumlar ise görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Bir araştırmacı tarafından çelişkiye düşülen bölümlerde diğer araştırmacının görüşü alınarak kodlama yapılmıştır. Bu şekilde yapılan veri analizinin güvenilirliği; $[Görüş\ Birliği / (Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı) \times 100]$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik %92 olarak bulunmuştur. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan kodlamalar ve kategorilere son şekli verilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND COMMENTS)

Bu bölümde, "nota" anahtar kavramı için öğrenciler tarafından verilen cevap kelimeler; bu cevap kelimelere göre belirlenen 10 kategori; cevap kelimelerin kullanılma sıklığını gösteren frekans değerleri ve örnek ilgili cümleler yer almaktadır.

4.1. İlköğretim Öğrencilerinin "Nota" Kavramına Yönelik Görüşleri (Primary School Students' Views on the Concept of "Note")

Tablo 1'e göre, öğrencilerin "bilgi boyutu" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 12 adet olduğu ve frekansının 232 olduğu tespit edilmiştir. Baskın olarak ortaya çıkan "bilgi boyutu" kategorisinin frekansı 232 olarak bulunmuştur. Bu kategoride öğrencilerin yapmış oldukları ilişkilendirmelerde müzik (68) ilk sıradadır. Ardından şarkı (59), sol anahtarı (30), nota isimleri (30), ritm (15), türkü (6), öğrenme (5), yazma (5), sus işareti (4), söyleme (4), okuma (3), çalma (3) gelmektedir. "Bilgi boyutu" kategorisinde yer alan tüm cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin "bilgi boyutu" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 1. Respond word distribution of the students on "knowledge size" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Bilgi Boyutu	Müzik	68
	Şarkı	59
	Sol Anahtarı	30
	Nota İsimleri	30
	Ritm	15
	Türkü	6
	Öğrenme	5
	Yazma	5
	Sus İşareti	4
	Söyleme	4
	Okuma	3
	Çalma	3
Toplam	12 Kelime	F 232

Tablo 2'ye göre, öğrencilerin "enstrüman" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 10 adet olduğu ve frekansının da 181 olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoride öğrencilerin yapmış oldukları ilişkilendirmelerde piyano (40) ilk sıradadır. Ardından gitar (38) flüt (26), keman (20), davul (17), saz (15), zurna (10), def (7), zil (5), trampet (3) gelmektedir. "Enstrüman" kategorisinde yer alan tüm cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin "enstrüman" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 2. Students' respond word distribution in "instrument" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Enstrüman	Piyano	40
	Gitar	38
	Flüt	26
	Keman	20
	Davul	17
	Saz	15
	Zurna	10
	Def	7
	Zil	5
	Trampet	3
Toplam	12 Kelime	F 181

Tablo 3'e göre, öğrencilerin "anoloji" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 3 adet olduğu ve frekansının 75 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin "nota" anahtar kavramını harf (51), kelime (18) ve alfabe (6) ile ilişkilendirmişlerdir.

Tablo 3. Öğrencilerin "anoloji" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 3. Students' respond word distribution in "analogy" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Anoloji	Harf	51
	Kelime	18
	Alfabe	6
Toplam	3 Kelime	75

Tablo 4. Öğrencilerin "duyuşsal boyut" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 4. Students' respond word distribution in "affective dimansion" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Duyuşsal Boyut	Eğlence	27
	Mutluluk	15
	Sevgi	8
	Huzur	8
	Dikkat	5
	Özen	4
	Saygı	2
	Sıkıcı	2
Toplam	8 Kelime	71

Tablo 4'e göre, öğrencilerin "duyuşsal" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 8 adet olduğu ve "duyuşsal" frekansının 71 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu kategoride ilişkilendirmelerinde eğlence (27) ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra mutluluk (15), sevgi (8), huzur (8) dikkat (5), özen (4), saygı (2), sıkıcı (2) şeklinde sıralanmaktadır. Bu kategoride, "nota" kavramının çağrıştırdığı olumlu duyguların ağırlıkta olduğu görülmekte dolayısıyla öğrencilerin bu kavrama yönelik olumlu tutum içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin "devinişsel boyut" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 5. Students' respond word distribution in "psychomotor dimansion" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Devinişsel Boyut	Dans	26
	Hareket	12
	Halay	2
Toplam	3 Kelime	30

Tablo 5'e göre, öğrencilerin "devinişsel" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 3 adet olduğu ve frekansının 30 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu kategorideki ilişkilendirmeleri yoğun olarak dans (26) toplanmıştır. Onu sırasıyla hareket (2) ve dansın bir türü olan halay (2) izlemiştir. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin "teknoloji" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 6. Students' respond word distribution in "technology" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Teknoloji	Kulaklık	7
	Cd Çalar	12
	Hoparlör	10
	Telefon	8
	Radyo	8
	Mikrofon	5
	Cd	4
Toplam	7 Kelime	24

Tablo 6'e göre, öğrencilerin "teknoloji" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 7 adet olduğu ve frekansının 24 olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoride sırasıyla kulaklık (7), Cd çalar (6), Hoparlör (3), Telefon (2), Radyo (2), Mikrofon (2), Cd (2) kavramları ortaya çıkmıştır. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin "ders araç-gereçleri" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 7. Students' respond word distribution in "course equipments" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Ders Araç Gereçleri	Nota Defteri	13
	Nota Masası	4
	Kitap	3
	Kağıt	3
Toplam	4 Kelime	23

Tablo 7'ye göre, öğrencilerin "ders araç-gereçleri" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 4 adet olduğu ve frekansının 23 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin nota defteri (13), nota sehпасı (4), nota çubuğu (3), kitap (3) ve kağıt (3) nota anahtar kavramıyla ilişkilendirmişlerdir. Burada nota çubuğu kavram yanılığısına örnek olarak gösterilebilir. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin "eğitim-öğretim boyutu" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 8. Students' respond word distribution in "education dimansion" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Eğitim-Öğretim Boyutu	Kural	4
	Çalışmak	3
	Okul	3
	Kurs	2
	Ders	2
	Plan	2
Toplam	6 Kelime	16

Tablo 8'e göre, öğrencilerin "eğitim boyutu" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 6 adet olduğu ve frekansının 16 olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler "nota" anahtar kavramına Kural (4), çalışmak (3), okul (3), kurs (2), ders (2), Plan (2) cevaplarını

vererek ilişkilendirmişlerdir. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin "görsel boyut" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 9. Students' respond word distribution in "visual dimansion" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Görsel Boyut	Şekil	5
	Resim	3
	Sembol	3
	Çizgi	3
	Satır	2
Toplam	5 Kelime	16

Tablo 9'a göre, öğrencilerin "görsel boyut" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 5 adet olduğu ve frekansının 16 olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoride sırasıyla şekil (5), resim (3), sembol (3), çizgi (3) ve satır (2) kavramları ortaya çıkmıştır. "nota" kavramının öğrenci için soyuttan somut hale dönüşmesi açısından görsel boyutun önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Öğrencilerin "yaratıcılık boyutu" kategorisine ilişkin cevap kelime dağılımları

(Table 10. Students' respond word distribution in "creativity dimansion" category)

Kategori	Kategoride Yer Alan Kavramlar ve Frekansları	F
Yaratıcılık Boyutu	Beste	10
	Rüya	3
	Hayal	3
	İlham	2
Toplam	4 Kelime	18

Tablo 10'a göre, öğrencilerin "yaratıcılık boyutu" kategorisine verdikleri cevap kelimelerin 4 adet olduğu ve frekansının 18 olduğu tespit edilmiştir. Bu kategoride sırasıyla beste (10), rüya (3), hayal (3) ve ilham (2) kavramları ortaya çıkmıştır. "nota" kavramının öğrenci için soyuttan somut hale dönüşmesi açısından görsel boyutun önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Cevap kelimelerin "nota" anahtar kavramıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

4.2. İlkokul Öğrencilerinin "Nota" Anahtar Kavramına İlişkin Kurdukları Cümlelerden Örnekler (Examples of Primary School Students' Sentences Related to the "Note" Key Concept)

İlkokul öğrencilerinin "nota" anahtar kavramı için kurdukları cümleler incelenmiş, Ercan, Taşdere ve Ercan (2010) tarafından geliştirilen tablo dikkate alınarak kategorize edilmiştir. Bu tabloda ilgili cümleler; bilimsel bilgi içeren cümleler, bilimsel olmayan veya yüzeysel bilgi içeren cümleler ve kavram yanılgısı içeren cümleler şeklinde kategorize edilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin müzik türlerine yönelik kurdukları cümle kategorileri

(Table 11. Students' phrase categories related to the music types)

Anahtar Kavram	Bilimsel Bilgi İçeren Cümle Sayısı	Bilimsel Olmayan veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümle Sayısı	Kavram Yanılgısı İçeren Cümle Sayısı	Boş
Nota	15	30	12	43

Tablo 11 incelendiğinde ilkökul öğrencilerinin büyük bir bölümünün cümleleri boş bıraktıkları, anahtar kavram içeren anlamlı bir cümle kuramadıkları görülmüştür. Ercan Taşdere ve Ercan (2010), boş bırakılan ve anahtar kavramları içeren anlamlı bir cümle kurulamamasının öğrencilerin bu kavramları anlamlı olarak ve kavramsal düzeyde öğrenemediğini gösteren bir bulgu olabileceğini belirtmiştir. Tablo 11’de bilimsel olmayan ve yüzeysel bilgi içeren cümle sayısının yoğun olduğu görülmektedir. Bilimsel olmayan ve yüzeysel bilgi içeren cümlelerin kurulmuş olması da yine öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmektedir. İlgili cümlelere yönelik bazı örnekler şu şekildedir.

Tablo 12. Öğrencilerin “nota” anahtar kavramına ilişkin kurdukları cümle örnekleri
(Table 12. Examples of students' sentences related to the “note” key concept)

Bilimsel Bilgi İçeren Cümle Örnekleri	Bilimsel Olmayan Veya Yüzeysel Bilgi İçeren Cümle Örnekleri	Kavram Yanılgısı İçeren Cümle Örnekleri
“Notalarda Do Notası En Baştadır”	“Müzik Keyif Verir”	“8 Nota Vardır”
“Müzik Sol Anahtarıyla Başlar”	“Orkestrada Çok Müzik Aleti Vardır”	“Orkestralar Nota Çubuğuyla Yönetilir”
“Mi Notası Üçüncü Sıradadır”	“Müzik İçten Gelir”	“Siyah Renkli Notalar Melodikadaki Siyah Tuşlarda Olur”
“Şarkı Söylerken Notaları Ağzımızla Söyleriz, Flüt Çalarırken Notaları Parmaklarımızı Hareket Ettirerek Çıkarırız”	“Notaların İsimlerini Notaların Üzerine Yazarım”	“Nota Bilmeyen Enstrüman Çalamaz”

Tablo 12’de öğrencilerin “nota” kavramına ilişkin kurdukları cümlelere bazı örnekler verilmiştir. Tabloya bakıldığında öğrencilerin yazdıkları cümleler arasında bilimsel olmayan, yüzeysel bilgi içeren veya kavram yanılgısı içeren cümleler yazdıkları görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin bilişsel yapılarında çeşitli kavram yanılgılarına sahip oldukları anlaşılmaktadır.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER (CONCLUSION, DISCUSSION AND RECOMMENDATIONS)

Araştırmada yapılan analiz sonucunda KİT aracılığıyla ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin nota kavramına yönelik bilişsel yapıları belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan cevap kelimeler içerik analizi yöntemi ile derinlemesine analiz edilerek 10 kategoride toplanmıştır. Elde edilen kategoriler ve kategorideki cevap kelimeler nota kavramı için öğrencide yapmış olduğu bilişsel yapı ilişkilendirmelerini detaylandırmada yeterlidir. Öğrencilerin nota kavramına yönelik “bilgi boyutu” kategorisinde en çok verdikleri cevap kelimeler müzik (68), şarkı (59), Sol Anahtarı (30), ve nota isimleri (30) gelmektedir. Bilgi boyutu kategorisinde yer alan tüm cevap kelimelerin “nota” anahtar kavramıyla ilgili olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevap kelimelerden bilgi boyutu kategorisine yönelik bilişsel yapılarının olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir. İlkokulda verilen müzik dersinde notanın amaç değil bir araç olduğu ve nota yazımı ile ilgili eğitime yeni başladığı düşünüldüğünde, öğrencilerin nota kavramını bilişsel boyutta doğru yapılandırma safhasında oldukları söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre nota kavramının en çok ilişkilendirildiği bir diğer kategori de enstrüman kategorisidir. Öğrencilerin notayı bir enstrümanla ilişkilendirdiği cevap kelimelerin en çok tekrar edilenleri piyano (40), gitar (38), flüt (26) keman (20), davul (17), saz (bağlama) (15), zurna (10)'dır. Araştırmanın yapıldığı bölgede roman müzisyenlerin fazla olması sebebiyle, belki de başka şehirlerde çocuklar tarafından çok da bilinmeyen zurna sazının araştırma sonuçlarında yer alması, yerel müzik unsurlarının bölgedeki çocuklarda farkındalık yarattığının bir göstergesi olabilir. Türkiye'de çalgı eğitimi yaygın olarak ilkokul da başlamaktadır. Çocukların nota kullanımının pratik olarak ilk kez çalgıyla ilişkilendirildiği dönem ilkokul dönemidir. Bu sebeple ilkokul öğrencilerinin notayı çalgılarla ilişkilendirmesi doğru bir bilişsel yaklaşım olarak kabul edilebilir. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin cevap kelimelerinde nota kavramına yönelik analogik yaklaşımla üretilmiş kelimeler tespit edilmiştir. "Nota" kavramı harf (51), kelime (18) ve alfabe (6) ile ilişkilendirilmiştir. Bir cümlenin yazılabilmesi için harflere, kelimelere ihtiyaç vardır. Bir müziğin yazılması için de notalara ihtiyaç vardır. Alfabe bir dilin yazılması için gerekli ise, müziğin yazılması içinde notalar gereklidir. Nota müziğin alfabesidir. Verilen cevap kelimelerden de anlaşılacağı üzere öğrencilerin nota kavramına yönelik yaptıkları analogiler, "nota" kavramına yönelik bilişsel yapılarının olumlu olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin en yüksek düzeyde cevap verdiği kategoriler arasında "duyuşsal boyut" kategorisi gelmektedir. Öğrenciler bu kategoriye yönelik verdikleri cevap kelimelerde notayı en çok eğlence (27) mutluluk (15) ve sevgi (8) kelimeleri ile ilişkilendirmişlerdir. Genel müzik eğitimi kapsamında okullarda yürütülen müzik derslerinin en önemli amaçlarından bir tanesi, bireyin bedensel ve ruhsal olarak dengeli yetişmesine katkı sağlamaktır. Müzik dersi öğrencinin bedensel ve ruhsal olarak rahat olması gereken bir derstir. Bu yüzden müzik öğretmeninin dersin her aşamasında öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerine önem vermesi gerekir. Öğrencilerin verdiği cevap kelimelerden de anlaşılacağı üzere, öğrencilerin "nota" kavramını eğlence olarak ilişkilendirmelerinde aslında müzik ve eğlencenin birlikte düşünüldüğünün bir yansımasıdır.

Aydiner (2016) tarafından yapılmış olan Metafor çalışmasında da öğrencilerin müzik öğretmeni ile ilgili en çok ürettikleri metaforun "eğlence" olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre "nota" kavramının ilişkilendirildiği bir diğer kategori de "devinişsel boyut" kategorisidir. Bu kategoride nota kavramı genel olarak dansla (30) ilişkilendirilmiştir. Öğrenme etkinliklerinde olabildiğince çok sayıda duyu organına hitap edilmelidir. Bu bağlamda, eğitimin bütün dallarında olduğu gibi müzik eğitiminde de amaç bireyi duyuşsal, bilişsel ve devinişsel açıdan geliştirmek ve onun davranışlarında bu yönde istedik değişiklikler oluşturmaktır (Şendurur ve Barış, 2002). Şendurur ve Barış'ın da ifade ettiği gibi müzik eğitimi bireyi bilişsel ve duyuşsal olarak geliştirmesinin yanı sıra devinişsel olarak da geliştirmektedir. Dansın harekete dayalı olması ve müzikle olan ilişkili bir sanat olmasından dolayı öğrencilerin notayı dansla ilişkilendirmeleri doğru bir bilişsel yapıya sahip olduklarını göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre "teknoloji" kategorisine ilişkin cevap kelimeler incelendiğinde nota kavramı müzik dinleme araçlarıyla ilişkilendirilmiştir. Müziğin yazıya dökülmesinin notalar aracılığıyla olması ve müziğinde insanlara ulaşmasında teknolojiden yararlanılmasından dolayı notanın müzik dinleme araçlarıyla ilişkilendirilmesi doğru bir bilişsel çağrışım olarak düşünülebilir.

Bir diğ er araştırma sonucunda "nota" kavramı nota defteri (13), nota sehпасı (4), kitap (3) ve kağıt (3) gibi ders araç-gereçleri ile ilişkilendirmiştir. Doğ ru nota yazımı derslerde müzik öğretmenlerinin üzerinde durdukları bir konudur. Bu sebeple öğrencilerin notaların yazıldığı ders araç ve gereçlerini nota kavramıyla ilişkilendirmesi nota yazımına yönelik bilişsel yapılarının oluştuğunu göstermektedir. Araştırmada üzerinde tartışılması gereken önemli sonuçlardan birisi de nota kavramının "eğ itim-öğ retim boyutu" ile ilişkilendirilmesidir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler "nota" kavramını kural (4), çalışmak (3), okul (3), kurs (2), ders (2) ve plan (2) ile ilişkilendirmişlerdir. Nota öğ retimi matematiksel düşünme becerisi ile ilişkilidir. Her ne kadar müzik yeteneğ i ile birçok teorik bilgi pratiğe dönüştürölse de nota öğ retiminde matematiksel kuralların verilmesi gerekir. Belirli kuralların öğ renilmesi için bu kuralların planlı bir biçimde çalışılarak pekiştirilmesi ve profesyonel müzik eğ itimi almış kişiler tarafından verilmesi gerekir. Bu kategoride öğrencilerin verdikleri cevap kelimelerin hepsi birlikte düşünüldüğ ünde nota öğ retimine yönelik eğ itim-öğ retim boyutunun anlamlı bir şekilde ifade edildiğ i söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre nota kavramının "görsel boyut" kategorisi ile ilişkilendirildiğ i şek il (5), resim (3), sembol (3), çizgi (3) ve satır (2) gibi cevap kelimeler tespit edilmiştir. Görsel olarak müzik figürlerinin tasarım aracı olarak kullanılması, müziğe ve onun unsurlarına karşı farkındalığ ı artırmaktadır. Ayrıca Milli Eğ itim Bakanlığı'nın ilkökul okulları öğ retim programında nota öğ retimine renk, resim ve şek iller gibi görsel materyaller yoluyla başlatılmasına yönelik isteğ i sonucunda, ilkökul öğrencilerinin notaları renkler, şek iller ve resimlerle ilişkilendirerek öğ renmesi, notaları görsel şek il olarak somutlaştırmalarına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte birçok müzik eğ itimcisi çalgı eğ itimi kitaplarında da notaları renklerle vermektedirler. Bunların tamamı öğrencilerde nota, renk, şek il ve resim ilişkisini kavramalarına katkı sağlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre nota kavramı "yaratıcılık boyutu" kategorisinde rüya (3), hayal (3) ve ilham (2) cevap kelimeleri ile ilişkilendirilmiştir. Yaratıcı düşünme becerisi ve müzikal yaratıcılık müzik eğ itimcilerinin birincil ilgi alanıdır. Öğ rencilerde bu becerileri geliştirmeyi hedefleyen eğ itimciler için en önemli noktalardan bir tanesi, müzikal yaratıcılığ ı oluşturan düşünce süreçleri arasındaki ilişkidir (Wolfe&Linden, 1991, Akt. Uslu, 2013).

Araştırmada öğrencilerin cevap kelimelerine bakıldığında müziğ in bestecilik yönüne ilişkin kelimeler üretilmiştir. Müzik derslerinde öğrencinin temel müzik bilgilerini kullanabileceğ i besteleme çalışmaları yapılabilir. Müzik öğretmeninin öğrencilerin yaratıcılığ ını geliştirebilecek aktiviteler yapması dersin gerekleri arasındadır. Temel müzik bilgileri hiçbir müzik bilgisi olmadan öğrencilerin yaratıcılığ ı ortaya çıkaran aktiviteler yapılabilir. Bu yaratıcı aktiviteler öğrencilerin kendine olan özgüvenlerini artıracakı gibi derse olan ilgilerini de güçlendirecektir. Çalışmada kavramların kelime düzeyinde anlamlı ilişkilendirildiğ i fakat cümle düzeyinde az da olsa kavram yanlışlığı içeren cümlelere rastlandığ ı görölmektedir. Bir dizide sekiz nota varken müzikte sadece sekiz nota olduğu; içleri siyah olan notaların melodikada siyah tuşlarla çalınacakı; nota bilmeyenlerin enstrüman çalamayacakı, orkestra şefinin kullandığ ı bagele nota çubuğu denilmesi gibi kavram hataları öğrencilerin nota ilgili kurdukları cümlelerde tespit edilmiştir. Kaya ve Akış (2015) çalışmasında coğ rafya öğrencilerinin hava anahtar kavramına ilişkin uyguladığ ı kelime ilişkilendirme testinde kelime düzeyinde anlamlı ilişkilendirmeler tespit etmiş ama cümle örneklerinde kavram

yanılıgılarıyla karşılaşmıştır. Benzer şekilde Işıklı vd (2011) öğretmen adaylarının Atatürk ilkelerine yönelik bilişsel yapılarını KİT uygulayarak incelemişler ve anahtar kavramlara yönelik kurulan ilgili cümlelerde ilgili kavramların doğru şekilde ifade edilmediğini belirlemişlerdir (2011:109). Yukarıdaki çalışmalarda da görüldüğü gibi kavram yanılıgılarının belirlenmesinde cümle kurdurmanın etkili olduğu anlaşılmaktadır. Müzik birçok kavramı içermektedir. Bu kavramların öğretilmesinde ve yanlış olan kavramların düzeltilmesinde öğretmene önemli görevler düşmektedir. Özellikle nota öğretiminde en temelde doğru kavramlar kullanılmalı, kavram yanılıgısı olabilecek konular üzerinde titizlikle durulmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Ataman, G.Ö. ve Okay, H.H., (2009). İlköğretim Müzik Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşleri (Balıkesir İli Örneği), 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
2. Aydın, G. ve Balım A.G., (2007). Fen ve Teknoloji Öğretiminde Kullanılan Kavramsal Değişim Stratejilerine Dayalı Örnek Etkinlikler. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 22:54-56.
3. Bahar, M., Johnstone, A.H., and Sutcliffe, R.G., (1999). Investigation of Students' Cognitive Structure in Elementary Genetics Through Word Association Tests. Journal of Biological Education. 33, 134.
4. Bahar, M. ve Kılıç, F., (2001). Kelime İletişim Testi Yöntemi İle Atatürk İlkeleri Arasındaki Kavramsal Bağların Araştırılması. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bolu.
5. Bahar, M. ve Özatlı, N.S., (2003). Kelime İlişkilendirme Yöntemi İle Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi. 5, 1.
6. Bahar, M., Nartgün, Z., Bıçak, B. ve Durmuş, S., (2006). Geleneksel-Alternatif Ölçme Değerlendirme Öğretmen El Kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık.
7. Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E., Kılıç, A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., (2011), Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi yayıncılık.
8. Ercan, F., Taşdere, A. ve Ercan, N., (2010). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Bilişsel Yapının ve Kavramsal Değişimin Gözlenmesi. Türk Fen Eğitimi Dergisi. 7(2), 136-154.
9. Erdem, E., (2001). Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
10. Işıklı, M., Taşdere, A. ve Göz, L. N., (2011). Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine Yönelik Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 4(1). 50-72.
11. Kaya, B. ve Akış, A., (2015). Coğrafya Öğrencilerinin Hava Kavramlarıyla İlgili Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi İle Belirlenmesi. Turkish Studies International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or Turkic. Spring. 10(7). 554-574. Ankara.
12. Keser, S., (2017). Matematik Öğretmen Adaylarının Trigonometri Kavramına İlişkin Belgesel Yapılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

13. Köseoğlu, F. ve Bayır, E., (2011). Kelime İlişkilendirme Test Yöntemiyle Kimya Öğretmen Adaylarının Gravimetrik Analize İlişkin Bilişsel Yapılarının İncelenmesi. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Ocak 1(1). 107-125.
 14. Kurt, H., (2013). Biyoloji Öğretmen Adaylarının "Bağışıklık" Konusundaki Bilişsel Yapıları. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 21, 242-264.
 15. Kurt, H. ve Ekici, G., (2013). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi ve Çizme-Yazma Tekniğiyle "Osmoz" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapılarının Belirlenmesi. Turkish Studies International Periodical for The Languages Literature and History of Turkish or Turkic. 8(12):809-829. Ankara.
 16. Kurtaslan, H. ve Koca, Ş., (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Dersleri Kapsamında Aldıkları Blokflüt Eğitimine Yönelik Bakış Açılıarı. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Kasım 2, (4):145-151.
 17. Nacaklı, Z., (2006). İlköğretim Müzik Öğretmenlerinin Ders İşleme Yöntem ve Teknikleri. Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11, 117-127.
 18. Öz, B.N., (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XIV (1):101-106.
 19. Uçan, A., (1994). Müzik Eğitimi. Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
 20. Senemoğlu, N., (2002), Gelişim Öğrenme ve Öğretim. (1.basım). Ankara: Gazi Kitabevi.
 21. Şendurur, Y. ve Barış, A.D., (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1):165-174.
 22. Taşdere, A., Özsevgeç, T. ve Türkmen, L., (2014). Bilimin Doğasına Yönelik Tamamlayıcı Bir Ölçme Aracı: Kelime İlişkilendirme Testi. Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi. Aralık. 2(2):129-144.
 23. Tez, İ.ve Uygun, A.M., (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersi ve Müzik Öğretmenine İlişkin Algılarının Metaforik Analizi, Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2):417-455.
 24. Tuna, Y.E., (2018). Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığı İle Belirlenmesi. Turkish History Education Journal, 7(1):43-68.
 25. Uçan, A., (1994). Müzik Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
 26. Uslu, M., (2013). Müzik Eğitiminin Yaratıcılık Boyutu. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(1):71-80.
 27. Yıldırım, A. ve Şimşek H., (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
 28. Yükselir, A., (2006). İlköğretim Altıncı Sınıf Sosyal Bilgiler Programında Geçen Kavramların Kazanımı ve Kalıcılığında Kavram Analizi Yönteminin Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- İnternet Kaynakları**
- <https://www.ogretmenler.com/dokumanlar/finish/1098-2018-2019-mufredati/22630-ortaokul-muzik-mufredati/0.html>.